

The Holy See

Üzenet a turizmus 22. világnapjára

II. János Pál pápa

2001. június 9.

Mozdítsuk elő a turizmus etikáját

1. A turizmus 22. világnapja alkalmából, amelynek a témája: „Turizmus: A civilizációk közötti béke és párbeszéd eszköze”, szívből köszöntöm mindazokat, akik bármilyen munkát végeznek ezen a fontos területen. A turizmus egyre fontosabb szerepet játszik az egyének és a nemzetek életében. A modern közlekedési eszközök megkönnyítik azoknak a millióknak a mozgását, akik pihenést keresnek, vagy kapcsolatba szeretnének lépni a természettel, más népekkel és kultúrákkal, és mélyebben meg szeretnék ismerni őket. Válaszul ezekre az igényekre a turistaipar új utak és élmények minden eddiginél nagyobb választékát kínálja. Joggal állíthatjuk, hogy gyakorlatilag eltűntek azok a korlátok, amelyek népeket választottak és idegenítették el egymástól.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete a 2001-es évet a civilizációk közötti párbeszéd nemzetközi évének nyilvánította. Ezzel összhangban a Turisztikai Világszervezet az idei világnapon arra hív mindenkit, hogy gondolkodjon el azon, miként járulhat hozzá a turizmus a civilizációk közötti párbeszédhez. Ez a Béke Világnapjára kiadott üzenetnek is az volt az egyik témája, hogy a kultúrák közötti párbeszéd „az a kötelezően járandó út, amelyen egy kiengesztelt világot építhetünk, amely nyugodtan nézhet saját jövője elé” (3.).

2. A turizmus által fölfedezhetjük, hogy a világ növekvő mértékben globalizálódik és különböző részei egyre szorosabb kapcsolatba kerülnek egymással. A turizmus, különösen is a kulturális turizmus fejlődése javára válik mind a látogatóknak, mind pedig a vendéglátó országoknak. Legtöbbször egyetértenek abban, hogy a jelentősebb művészeti alkotások mély betekintést nyújtanak az őket létrehozó civilizációkba, ezért növekvő igény van e tárgyak hatékonyabb megóvására, különösen is a nemzetközi közösség részéről. Néhány országban viszont a tömegturizmus egyfajta szubkultúrát hozott létre, amely méltatlan mind a turisták, mind a vendéglátó ország számára. Fennáll az a törekvés, hogy üzleti célra használják ki a „primitív civilizációk” ,maradványait és a néhány hagyományőrző társadalomban még gyakorolt „beavatási rítusokat”. A vendéglátó országok számára a turizmus gyakran arra kínál kedvező lehetőséget, hogy úgynevezett „egzotikus” termékeket értékesítsenek. Emiatt az új szenzációkra éhes vendégek számára olyan, minden kényelemmel felszerelt, „felületes exotikumot” kínáló nyaralóközpontok keletkeztek, amelyek nem teszik lehetővé az igazi kapcsolatot a vendéglátó ország kultúrájával. Sajnálatos módon ez a féktelen kíváncsiság gyakran megalázó visszaélésekhez vezet, mint például a gyermekek és nők gátlástalan kizsákmányolása a szexiparban, ami túrhetetlen botrány. Mindent meg kell tennünk azért, hogy a turizmus sohase váljék a kizsákmányolás modern formájává, hanem legyen a különböző civilizációk gyümölcsöző

párbeszéde, hasznos tapasztalatcsere.

Globalizált világunkban a turizmus fontos része a nemzetközivé válás folyamatának, melynek eredményeként gyökeres és visszafordíthatatlan változások következnek be a vendéglátó országok kultúrájában. A fogyasztói szemlélet hatására a kultúra, a vallási szertartások és a nemzetiségi ünnepek fogyasztási cikké válhatnak, így egyre inkább kiüresednek, hogy a mind nagyobb számú turista igényeit kielégíthessék. Ezen igények kielégítése céljából a vendéglátó közösségekben olyan „újjáélesztett népiesség” alakul ki, amely összeegyeztethetetlen azzal a nemzetiségek közötti valódi párbeszéddel, amelyben mindenki tiszteletben tartja a másik eredetiségét és önazonosságát.

3. Kétségtelen, hogy a helyesen értelmezett turizmus lehetőséget nyújt a népek és kultúrák közötti párbeszédre, és értékes módon szolgálja a békét. A Turizmusban ugyanis, sajátos természetének megfelelően vannak olyan mozzanatok, amelyek előkészítik ezt a párbeszédet. A turizmus például lehetővé teszi, hogy kilépjünk mindennapi életünkől, munkánkból és kötelességeink szükségszerű teljesítéséből. Ennél fogva az ember „képes más szemmel tekinteni a saját és mások létére: a rá nehezedő mindennapi gondoktól szabadon lehetőséget kap arra, hogy újra felfedezze saját kontemplatív dimenzióját és felfedezze Isten nyomait a természetben és különösen is a másik emberben” (Angelus, 1996. július 21.).

A turizmus az embert más életformákkal, más vallásokkal, az övétől eltérő világ- és történelemszemlélettel hozza kapcsolatba. Ez a tapasztalat hozzásegíti ahhoz, hogy felfedezze saját magát és másokat, mint egyént és közösséget, mint az emberiség történelmének részét, mint az egyszerre ismerős és ismeretlen világegyetem örökösét és felelősét. Ennek eredményeképpen új szemmel néz másokra, és elkerülheti a magába-zárkózás kockázatát.

Utazásai során a turista távoli helyeket, tájakat fedez fel, és a természetfelfogás illetve a természet megtapasztalásának új útjait ismeri meg. A megszokott otthon és város, az ismerős tájak és hangok mellett a turista új benyomásokat szerez, új szavakat tanul meg és rácsodálkozik a világ sokszínűségére, amit senki sem képes teljesen kiismerni. Eközben biztosan jobban értékeli az őt körülvevő világot, és érzi, hogy azt óvni kell.

A teremtés csodáinak láttán az utasok megérik szívükben a Teremtő jelenlétét, és mélységes hálával sóhajtanak fel: „Mily gyönyörű minden műve, pedig csak szikrányi az, amit látni lehet!” (Sir 42,23).

A népek ahelyett, hogy bezárkóznának saját kultúrájukba, ma még fokozottabb mértékben arra kapnak meghívást, hogy nyíljanak meg más kultúrák felé, és más gondolkodás- és életformák fényében tekintsenek magukra. A turizmus kiváló lehetőség arra, hogy létrejöjjön ez a civilizációk közötti párbeszéd, mert az utazó elé tárja azt a sajátos gazdagságot, amely az egyik civilizációt megkülönbözteti a másiktól; mert arra készíti az utazót, hogy emlékezzen a történelemre, valamint a történelem során kialakult társadalmi, vallási és szellemi hagyományokra; és mert elősegíti, hogy a népek mind többet osszanak meg egymással a saját gazdagságukból.

4. Ezért a turizmus ez évi világnapján arra hívok minden hívőt, hogy gondolkodjon el a turizmus pozitív és negatív hatásain, hogy hatékonyan tudjanak tanúságot tenni hitükről az emberi tapasztalás ezen igen fontos területén.

Senki ne engedjen annak a kísértésnek, hogy a szabadidő az „értékektől való szabadság” idejévé váljon (v. ö. Angelus 1993. július 4.). Ellenkezőleg: az idők szava az, hogy mozdítsuk elő a turizmus etikáját. Ebben az összefüggésben felhívom a figyelmet a Turizmus Nemzetközi Etikai

Kódexére, ami számos nemzet és turisztikai egyesület, valamint a Turisztikai Világszervezet (WTO) átfogó megfontolásainak gyümölcse. E dokumentum fontos előrelépést jelent abban a tekintetben, hogy a turizmusra ne csupán úgy tekintünk, mint gazdasági tevékenységre, hanem olyan eszközre, amely kiemelkedő módon segíti elő az egyének és a nemzetek fejlődését. A dokumentumnak köszönhetően az emberiség kulturális öröksége hatékonyabban állítható a civilizációk közötti párbeszéd szolgálatába, egyúttal elősegíti a tartós békét. Említést érdemel még, hogy a Nemzetközi Etikai Kódex tekintetbe veszi, hogy az emberek különféle indokok alapján utaznak a világ minden tájára, és külön kitér a vallási célú utazásokra, pl. a zarándoklatokra vagy a kegyhelyek meglátogatására.

5. Az egymás megismerése, ami az egyének és a népek közötti találkozások és a kulturális csere által valósul meg, hozzájárul egy szolidárisabb és testvériesebb világ építéséhez. A turizmus segít abban, hogy az emberek egy bizonyos ideig egymással éljenek, megismerjék egymás életkörülményeit, problémáit és vallását. Lehetővé teszi továbbá, hogy az utazók megismerjenek más népeket, jogos igényeiket, és azokat békés úton ismerjék el.

A turizmus tisztos etikája befolyással van a turisták viselkedésére, fejleszti bennük a szolidaritás lelkületét, bátorítja őket arra, hogy ne csak saját magukkal szemben legyenek igényesek, hanem azokkal szemben is, akik az utazásukat szervezik, mert a turizmus etikája azt kívánja tőlük, hogy legyenek a kultúrák közötti párbeszéd munkálói, s így felépülhessen a szeretet és a béke civilizációja. Ezek a kapcsolatok hozzájárulnak a népek közötti békés viszony erősödéséhez, amihez a mindenki részvételével megvalósuló „szolidáris turizmusra” van szükség. Csak az egyenrangúak közötti megosztás teheti a kultúrák közötti kapcsolatokat a megértés, az egymás megismerése és a megbékélés alkalmává. Ezért a kultúrák közötti megosztás minden hatékony formáját elő kell mozdítani. A turisztikai célpontokon élő emberek számára lehetővé kell tenni, hogy megfelelő módon résztvehessenek a turizmus tervezésében, miközben világosan meg kell határozni a gazdasági, a környezeti és a kulturális korlátokat. Az is kívánatos lenne, ha a vendéglátó országok minden intézménye hozzájárulna ahhoz, hogy a turistaipar növekvő mértékben szolgálja az egyéneket és a közösséget.

Ilyenképpen a turizmus hozzásegít a népek közötti szolidaritás felépüléséhez, és lehetőséget nyújt a civilizációknak arra, hogy találkozzanak egymással. A turizmus hozzájárul az egyének és a nemzetek közötti megértéshez, és részt vesz egy békés jövő felépítésében.

A keresztények „legyenek akár turisták, akár turistaipari dolgozók” mindig tegyék rá a turizmusra az Evangélium pecsétjét, emlékezvén az Úr szavára: „Ha valamelyik házba bementek, először ezt mondjátok: 'Békesség e háznak!' Ha a békesség fia lakik ott, rászáll a ti békességetek” (Lk 10,5-6). Bárcsak a hívők a békesség tanúi lennének, és örömet ajándékoznának mindazoknak, akikkel találkoznak.

Imádkozom az Úrhoz, hogy az emberi tevékenység ezen alapvető területét mindig járják át a keresztény értékek és legyen az evangelizáció eszköze. Egyben mindazokat, akik a turizmusban dolgoznak, Máriának, az egész emberiség Anyjának anyai oltalmára bízom, és különleges Apostoli Áldásomat adom rájuk.

A Vatikánból, 2001. június 9-én

II. János Pál pápa

©Copyright - Libreria Editrice Vaticana